

dikwijls niet meer dan 3 pCt. tot 4 pCt. Na injectie van carb. sodae was het vetgehalte van 10 pCt. tot 12 pCt. en 13 pCt. of zelfs meer, maar alleen wanneer matige, niet wanneer groote hoeveelheden van het alkali-zout ingespoten waren. A. S.

IETS OVER THYMUS EN THYREOÏDEA. — TURNER vond, dat de thymus bij den bruinvisch (*Phocaena communis* Cuv.), alsmede bij het hertebeest (*Antilope Caäma* Cuv.) en bij den Nijl-gans (*A. picta* Pall.) blijvende organen zijn. Bepaaldelijk bij den bruinvisch had T. gelegenheid om het orgaan ook bij een foetus te zien. Het bleek hem toen, dat er geen twijfel kon bestaan, of de thymus was 8 maanden na de geboorte aanzienlijk in grootte toegenomen en wel, naar het scheen, zoo tamelijk in gelijke verhouding als het dier zelf.

Opmerkelijk is verder, dat bij de genoemde Antilope-soorten de anatomische verbinding tusschen thymus en thyreoïdea grooter is dan die tusschen de beide helften der laatste. T. vond namelijk de beide zijdelingsche helften der thyreoïdea van elkander gescheiden door de geheele breedte der trachea, terwijl bij het hertebeest ieder zijhelft door middel van een verlengsel, uit thymuszelfstandigheid bestaande, met den thymus zelf verbonden was. Bij den Nijl-gans was de thymus op eenigzins andere wijze in nauwe verbinding, ofschoon niet in aanraking met de thyreoïdea. Ook bij den bruinvisch is de thymus door dunne verlengsels met de — niet in twee helften gescheiden — thyreoïdea verbonden, en dit verband is zelfs de oorzaak dat SIMONS de thyreoïdea bij een dolfinfoetus niet vond. T. vond bij D. torsio (foetus) dezelfde betrekking tusschen de genoemde bloedvaatsklieren als bij den bruinvisch.

Ook vond T. eens bij een kind van 2 à 3 maanden die verlengsels van den thymus naar boven gaan, naar de vóór-vlakte en de zijden van de trachea tot op de hoogte van de zijkwabben der thyreoïdea, waarmede zij door bindweefsel vereenigd waren. (*Transact. of the R. Soc. of Edinb.* Vol. XXII. Part. II.) A. S.

COSMETICUM PROPHYLACTICUM. — De Heer JEANNEL, uit Bordeaux, heeft aldaar voor de huizen van prostitutie een cosmeticum in gebruik gebragt, dat hij als prophylacticum tegen syphilitische infectie aanbeveelt. Dit cosmeticum door hem betiteld met den naam van *Liquide Hygiënique*, heeft de volgende samenstelling: R̄. Alum. crudi 16 med. oncen; sulphat. ferri 3 med. oncen; sulphat. cupri 3 med. oncen; spir. vini camphorati 1½ med. oncen; aq. communis 100 Ned. kannen, olea aetherea q. s. ad gratum odorem. Dit vocht, dat zich aanbeveelt door alle die eigenschappen, welke het gewenscht kunnen maken voor prostitués en hare vrienden, wordt tegen 32 centimes per Ned. kan afgeleverd. Het is aangenaam van geur, geeft geen vlekken in het linnengoed, is zoo onschadelijk dat er nimmer misbruik van kan worden gemaakt, en schijnt allezins aan het daarmede beoogde doel te beantwoorden. Een gedrukt programma, het gebruik en de prophylactische eigenschappen der *Liquide Hygiënique* benevens nog eenige andere middelen de sureté aanwyzende, is in de verschillende kamers der huizen van prostitutie te Bordeaux op de meest in het oog vallende wijze opgehangen. Een veelvuldig gebruik van dit middel werd krachtig bevorderd, blijkbaar uit het enorm debiet hierdoor, dat niet minder dan 600 liters 's maands bedroeg. Ook VLEMINCKX, de Inspecteur général du Service de Santé en Belgique, geeft een gunstig getuigenis daar van in de *Presse Médicale Belge* (1862, p. 174), en meent het als prophylacticum tegen syphilitische infectie ook voor elders te moeten aanbevelen. De *Liquide Hygiënique* van JEANNEL

wordt gebezigd als wassing en inspuiting, post coitum; de prostitués zelve zouden er zich daarenboven 3maal daags mede injiceren, tot genezing hunner blennorrhoeën. Eene gelijksoortige samenstelling als deze vloeistof is de *Liqueur prophylactique* van Dr. BODET. Deze bestaat uit *Muriat. ferri liquid.* (30°) dr. 3; acidi citrici dr. j; aq. destillatae dr. 6. Het gebruik daarvan is gewoonlijk één eetlepel op twee bierglazen water. Deze *liqueur* nogthans geeft, wegens deszelfs belangrijk ijzergehalte, zwarte vlekken in het linnengoed, waarom de prostitués er minder gaarne gebruik van maakten. (*Bulletin général de Thérapeutique*, Avril 1862.) K.

DE THERAPEUTISCHE TOEPASSING VAN HET OLEUM JECORIS ASELLI OZONISATUM. — Wij hebben onlangs in dit Tijdschrift de bereiding vermeld van oleum jecoris aselli ozonisatum, en de belofte gedaan om van zijne therapeutische toepassing te zullen berichten, zoodra daarvan iets ter onzer kennis mogt zijn gekomen.

De Engelsche Geneesheer THOMSON nu heeft onlangs eenige opmerkingen medegedeeld, betrekkelijk de pharmacodynamiek dezer nieuwe bereiding, naar aanleiding van hare toepassing bij twintig gevallen van longenphthisis op verschillende stadia. De door hem daarbij gebezigde dosis was gemiddeld 2 drachmen 2maal daags.

Zoo lang nog slechts een drachme werd toegediend was ter naauwernood eenige bijzondere artsnijwerking op te merken; met de verhooging der gift deed zich die evenwel duidelijk waarnemen.

Volgens THOMSON nu is de invloed van dit geneesmiddel bij de genoemde ziekte-toestanden hoofdzakelijk een *polsvertragende*, en in zekerheid van uitwerking zoude het daarin de *digitalis* overtreffen. Bij 11 toch van de 20 door hem waargenomen gevallen verminderde, onder zijn gebruik, de polssnelheid gemiddeld 20 slagen per minuut; in 4 anderen 10 slagen, en bij nog 4 anderen 3—6 slagen. In een enkel geval konde geene polsvertragende inwerking worden opgemerkt.

THOMSON beproefde nu evenzoo met ozon bezwangerd gewoon regenwater. Bij 7 analoge gevallen zag hij hiervan geheel dezelfde inwerking als van geozoniseerde levertraan. Bij 4 toch verminderde de polssnelheid met 20 slagen per minuut, en bij de 3 overigen met 10 slagen. Uit zijne proefnemingen besluit hij alzoo, dat in het bijzonder den polsvertragenden invloed van het gezegd geneesmiddel, moet worden toegeschreven aan het *Ozon*, hetzij dit aan gewoon water of aan levertraan is gebonden. (*Journal de Médecine de Bruxelles*, Fevr. 1862, p. 156.) K.

INGEZONDEN STUK.

Bij de nieuwe wet op de Nationale Militie verwachtte men, en, naar ons inzien, teregt, wettelijke bepalingen, betrekkelijk het schouwen der dienstplichtigen. Dat hierin nog veel willekeur heerscht, en door onnaauwkeurigheid en oppervlakkigheid bij het schouwen, lotelingen voor den dienst goedgekeurd worden, die er ten eenenmale ongeschikt voor zijn, is genoegzaam bekend. Het is de plicht van de Geneeskundigen zoodanige misgrepen bekend te maken, opdat dus de overtuiging meer algemeen ingang vinde, dat het de plicht der Regering is hierin de zoo noodige verbeteringen te brengen. Het is met dit oogmerk, dat ik het volgende geval wensch mede te deelen. Het betreft eene keuring te Almelo en daarop gevolgd herkeuring te Zwolle.

G. J. NIJHUIS GZ., uit Lonneker, werd ten vorigen jare voor één jaar vrijgesteld, en nu in de maand Maart voor de dienst goedgekeurd. Daar hij reeds gedurende anderhalf jaar door mij behandeld werd, wegens verduistering der cornea op beide oogen en telkens recidiverende ontsteking, raadde ik hem aan eene herkeuring te verzoeken, daar hij, mijns inziens, geheel en al voor den dienst ongeschikt was. Eenige dagen daarna kwam hij weder bij mij om een attest, dat hij aan de Doctoren, belast met de schouwing, zoude indienen. Dit attest, dat ik in hoofdzaak uit mijn dagboek overschreef, luidt:

G. J. NIJHUIS GZ., uit Lonneker, reeds 9 jaren sukkelende aan telkens recidiverende oogontsteking, is sedert 1½ jaar bij mij in behandeling. De conjunctiva der onderste oogleden zijn matig geïnjecteerd en glanzend, de conjunctiva der bovenste oogleden ontaard, het corpus pupillare geheel verwoest en door een glanzend likteekenachtig weefsel vervangen.

De cornea van beide oogen over hare geheele oppervlakte ligt troebel. Op het rechter oog is deze troebelheid het dikst tegenover de buitenste helft van het pupilvlak.

Zijn gezichtsvermogen is gedurende 1½ jaar, trots de aanwending der meest aanbevolene middelen, weinig veranderd. In den laatsten tijd heeft zich de behandeling dan ook alleen bepaald tot het bestrijden der nu en dan opkomende ontsteking.

Met het rechter oog leest hij op één afstand van een voet n°. 12, op een afstand van ½ voet n°. 6 van JAEGER'S *Schrift-scalen*. De letters van n°. 20 worden op een afstand van één el reeds onduidelijk. Op ¾ el kan hij met moeite vingers tellen.

Met het linker oog leest hij op één voet n°. 11, op ¼ voet n°. 4 met moeite. N°. 20 kan hij op 1½ el naar het licht toe niet dan met moeite ontcijferen.

Iemand met een dergelijk gezichtsvermogen wordt tot tweemaal toe voor de Nationale Militie goedgekeurd!!

Bij de laatste schouwing had ik hem het boven medegedeelde attest medegegeven, dat de Heeren Doctoren, met de keuring belast, nadat zij hem reeds goedgekeurd hadden, vlugtig lazen en het hem toen schouderophalend teruggaven.

Dat die Geneeskundigen van het attest inzage genomen hebben is mij door den jongeling medegedeeld. Mij dunkt, waar zoodanige feiten in een attest vermeld worden, mogen de deskundigen, die met de keuring belast zijn, niet dan na een zorgvuldig onderzoek den dienstpligtigen goedkeuren. Dit onderzoek scheen daar evenwel niet noodig.

Tegenover dergelijke feiten, meen ik, mogen wij, zoowel in het belang der dienstpligtigen, als in het belang der kunst-oefening, het stilzwijgen niet bewaren. Voor de juistheid der in het attest vermelde en hier boven beschreven bijzonderheden kan ik instaan, en onderwerp dus met volle vertrouwen aan het oordeel der Kunstgenooten de vraag, met welk regt Geneeskundigen een lijder aan zoodanige ooggebreken, voor de dienst mogten goedkeuren? Dr. A. H. SCHOEMAKER.

B E R I G T E N .

BINNENLAND.

Aan het dezer dagen door de Amsterdamsche Koninklijke Akademie van Wetenschappen (overeenkomstig art. 14 van haar Reglement) aan den Koning aangeboden Verslag over 1861—1862 ontleenen wij de navolgende bijzonderheden. De aanhef van het Verslag is deze:

„Onder de werkzaamheden in de jongst verlopen tijdsruimte,

gaande van April 1861 tot April 1862, door de Koninklijke Akademie van Wetenschappen verrigt, zijn in de eerste plaats diegene te noemen, waarvan het doel zoowel als de uitkomsten het openbaar welzijn betreffen. Dit geldt in de eerste plaats van de openbare gezondheidsregeling. In het jongste Verslag is Uwe Majesteit bekend geworden een arbeid over de wettelijke regeling van het toezigt op de voedingsmiddelen in Nederland, welke van de Natuurkundige Afdeeling der Akademie uitging en in den meest verlichten zin door 's Lands Regering werd opgenomen. Dit zelfde gewichtig onderwerp gaf den Heer DE WAL, Lid en Voorzitter der Letterkundige Afdeeling, aanleiding tot eene nieuwe bewerking en kritische beschouwing, uit het regtskundig oogpunt, van het door de Natuurkundige Afdeeling in druk bekend gemaakte wetsontwerp. Zij werd in de Verslagen en Mededeelingen, Afdeeling Letterkunde, dl. VI, tweede stuk, bladz. 241, opgenomen, onder den titel van: *Bijdrage over de gronden, waarop de strafwetgeving tegen het vervalschen der levensmiddelen moet gevestigd worden*. Eene dergelijke tweezijdige behandeling zal ongetwijfeld voor 's Lands Regering tot grondige voorlichting strekken, zoodra het oogenblik daar zal zijn der aanbieding van een wetsontwerp omtrent genoemde aangelegenheid.

„Een tweede gelijksoortige, niet minder gewichtige werkzaamheid werd der Natuurkundige Afdeeling opgedragen door Uwer Majesteits Minister van Binnenlandsche Zaken. Zij geldt het gebruik als voedsel voor den mensch van vleesch van rundvee aan besmettelijke longziekte of aan andere ziekten lijdende. Voorgelicht door hare Medeleden F. C. DONDEERS, A. W. M. VAN HASSELT en J. VAN GEUNS, diende de Afdeeling Zijne Excellentie daarop van raad en voorlichting, welke tevens in de Verslagen en Mededeelingen opgenomen en ook afzonderlijk verkrijgbaar gesteld werden. De Minister heeft verlangd, dat hetgeen Zijne Excellentie geliefde te noemen *het zoo gewichtig en gegrond oordeel* der Afdeeling, algemeen, vooral door de Gemeentebesturen, gekend wierd, opdat zij dien ten gevolge verordeningen mogen vaststellen, tot dat later eene wet, regerende de Medische Politie, ook hierin zal voorzien. Aan dezen wensch is door de openlijke uitgaaf voldaan.”

Voor vergelijkende ontleedkunde, zoo naauw met beschrijvende en systematische dierkunde verwant en als ware het haren grondslag te noemen, is de Verhandeling te melden van den Heer SCHROEDER VAN DER KOLK, onder den titel van *Bijdrage over het eigenaardig maaksel van de lever bij den olifant, in verband met het gemis eener galblaas*, geplaatst in Verslagen en Mededeelingen, deel XII, blz. 298, als ook eene note, in gemeenschap met den Heer VROLIK geschreven *sur l'encéphale de l'orang oetang*, geplaatst in Verslagen en Mededeelingen, deel XIII, blz. 1. Deze laatste had eene eigenaardige actualiteit, vermits zij zich hecht aan het vraagpunt, met warmte in den jongsten zomer in Engeland behandeld, over de oorspronkelijke vorming der diersoorten, op nieuw door DARWIN te berde gebracht en daarom de theorie van DARWIN geheeten. Dadelijk, na het afdrukken, den Heer HUXLEY in Londen toegezonden, haastte deze zich om genoemde note in de onder zijne redactie uitgegeven *Natural history review* op te nemen, waarvan zij het laatste blad vult, zoodat in de maand Januarij j.l. de note in Engeland nog iets vroeger dan in Nederland bekend werd.

Tot bevordering der natuurlijke geschiedenis van het menschelijk geslacht strekt het voorstel van den Heer HARTING, om tot de kennis van den schedelvorm van onzen landaard te geraken door meting van het hoofd, vooral van diegene, die ten onzent het meeste gerekend kunnen worden den typi-